

Stichting Foundation for Restoring European Ecosystems
verkorte naam : FREE

Financieel jaarverslag

periode 1 januari t/m 31 december 2012

INHOUD	<u>blz.</u>
<u>Voorblad</u>	1
<u>Inhoud</u>	2
<u>Algemene gegevens</u>	3
<u>Voorwoord Financieel verslag</u>	4-6
<u>FREE Nature door het jaar heen; een greep uit 2012</u>	7-8
 <u>Jaarrekening 2012</u>	
Balans per 31 december 2012	9-10
Staat van baten en lasten over 2012	11
Algemene toelichting (grondslagen)	12

ALGEMENE GEGEGEVENS

Statutaire naam : Stichting Foundation for Restoring Ecosystems
Adres : p/a Augustuslaan 36
Woonplaats : Beuningen
Rechtsvorm : stichting
Opgericht : notariële akte d.d. 4 juli 2007 (met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2007)
Inschrijving KvK : 09172686

Het bestuur van de stichting was per 31 december 2012 als volgt samengesteld:
de heer C. Braat, bestuurder

De Raad van Toezicht was per 31 december 2012 als volgt samengesteld

- de heer M.J.J.A.A. Korthals, voorzitter
- de heer J.H. Kuper, penningmeester
- mevrouw G.M. Leltz
- de heer C.N. de Boer
- de heer W.T. van Gelder

De stichting heeft ten doel:

Het ontwikkelen van natuurgebieden waar natuurlijke processen bepalend zijn voor het aanzien van het landschap en het voorkomen van planten en dieren. De stichting richt zich met name op het herstellen van de rol van grote dieren die oorspronkelijk deel uit maakten van de Europese fauna en die een sleutelrol vervullen in het functioneren van ecosystemen. De stichting beijvert zich er voor deze dieren een zo groot mogelijke vrijheid te geven, zowel praktisch als juridisch.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- het inrichten en waar nodig beheren van gebieden
- het waar nodig beheren van zoogdierpopulaties
- het geven van voorlichting
- het verzorgen van onderwijsprojecten
- het leveren van praktische ondersteuning en beheersadviezen aan derden
- het opsporen van en samenwerken met economische dragers voor natuurontwikkeling
- het experimenteel opzetten van ondersteunende commerciële activiteiten
- als gesprekspartner/belanghebbende optreden (met alle wettige middelen) in inspraak-, besluitvoorbereidings- en vergunningprocedures aangaande natuur en landschap

De stichting beoogt niet het maken van winst.

Omvang activiteiten en kuddebheer

De stichting heeft per 31 december 2012 op ca. 40 plaatsen in Nederland de volgende dieren onder haar beheer;

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
- Runderen		
* Rode geus/Saler/Brandrood	117	99
* Hooglander	192	210
* Galloway	434	404
* Heckrund	13	10
	<u>756</u>	<u>723</u>
- Wisent	16	16
- Koniks	370	358
Totaal aantal dieren	<u>1.142</u>	<u>1.097</u>

VOORWOORD FINANCIEEL VERSLAG OVER DE PERIODE 1 JANUARI T/M 31 DECEMBER 2012

Algemeen

In het eerste lustrumjaar heeft de geleidelijke groei van het werk van FREE Nature zich voortgezet. Het aantal dieren is iets toegenomen (van 1097 naar 1142) en er zijn drie nieuwe gebieden in beheer gekomen. De omzet van wildernisvlees en cursussen kende een groei. Dank zij de inzet van alle mensen toont de jaarrekening een bescheiden positief financieel resultaat van €17.892. Van deze winst is een bedrag ad €10.392 toegevoegd aan de continuïteitsreserve en voor een bedrag ad €7.500 is reserve calamiteiten gevormd. De totale omzet van FREE Nature was in 2012 lager dan in 2011. Deze omzetsdaling van €840.082 naar €784.231 komt vooral door lagere opbrengsten uit levende verkoop van dieren en uit advisering. Een ontwikkeling die omgebogen moet worden is de sterke toename van de directe kosten (exclusief de organisatiekosten) van €259.933 (2011) naar €347.345 (2012).

Natuurlijke begrazing en het betrekken van mensen

In alle circa dertig gebieden waar FREE Nature werkt werd het beheer gecontinueerd, ondanks het feit dat diverse opdrachtgevers te maken hebben met teruglopende inkomsten. Er is vanuit FREE Nature veel aandacht besteed aan goede contacten met opdrachtgevers.

Enkele gebieden groeiden in omvang. In het *Geuzenbos Amsterdam* werden twee losse gebiedsdelen aaneengesmeed dank zij het initiatief van het Havenbedrijf Amsterdam voor de aanleg van een verbinding voor de dieren over de Wethouder van Essenweg. De verbinding werd in april 2012 feestelijk geopend. De dieren maken er veel gebruik van en er zijn geen incidenten met het drukke verkeer geweest. Bovendien werd het bestaande natuurgebied uitgebreid tot ruim 70 hectare door toevoeging van twee aangrenzende bospercelen. Zo ligt er nu in het westelijk havengebied van Amsterdam een fascinerende wildernis die door steeds meer mensen ontdekt wordt.

Door aankoop en ruiling van gronden in *Kempen~Broek* kwam onder andere de Loozerheide in beheer. In de samenwerking in *Kempen~Broek* vullen ARK Natuurontwikkeling (gebiedsontwikkeling), FREE Nature (beheer en voorlichting) en Stichting Taurus (ontwikkeling TaurOs) elkaar goed aan.

Rode draad door alle gebieden waar FREE Nature werkt is natuurontwikkeling met natuurlijke begrazing in combinatie met andere maatschappelijke functies (wateropvang, recreatie) en in nauwe samenwerking met mensen rond de gebieden. Drie gebieden die in 2012 nieuw in beheer kwamen bij FREE Nature illustreren dit: Grensmaas, IJsselmonde en Broekpolder.

In de *Grensmaas* werkt FREE Nature samen met ARK Natuurontwikkeling en Staatsbosbeheer. Na grintwinning en inrichting door het Consortium Grensmaas is bij Borgharen een van de eerste voorbeeldgebieden ontwikkeld voor de Grensmaas. Natuurlijke begrazing is hier een onmisbaar proces om met de dynamiek van het rivierwater een rijk landschap voor mensen, dieren en planten tot bloei te brengen.

In *IJsselmonde* is aan de rand van Barendrecht en Rhoon een Klimaatbuffer ontwikkeld door ARK Natuurontwikkeling en het Wereld Natuur Fonds. In een deel van deze klimaatbuffer, de zone langs het riviertje de Koedood, ontwikkelt zich onder invloed van begrazing door Schotse Hooglanders een fraai natuur- en recreatiegebied voor de inwoners.

In november 2012 liet de wethouder van Vlaardingen de eerste Schotse Hooglanders vrij in De Ruigte, onderdeel van de *Broekpolder*. Door jarenlange inspanning van een grote groep inwoners van Vlaardingen, verenigd in de Federatie Broekpolder, groeit er nu in de Rijnmond een groene oase op een voormalig slibdepot. FREE Nature is blij hier een bijdrage aan te kunnen leveren door het begeleiden van de natuurlijke begrazing in dit gebied. Er is een uitstekende samenwerking met de Federatie Broekpolder en de gemeente Vlaardingen. De vele vrijwilligers van de Federatie nemen een flink deel van het toezicht op de dieren en publiek voor hun rekening.

Dieren voor nieuwe gebieden

De kuddes van FREE Nature vormen een bron van waaruit gebieden elders in Europa van startkuddes voorzien kunnen worden. Het verdwijnen van traditionele kleinschalige landbouw leidt in veel gebieden tot het dichtgroeien van het landschap en een verlies aan biodiversiteit. Natuurlijke begrazing kan die tendens keren. In september 2012 leverde FREE Nature opnieuw runderen (23) en paarden (38) aan ARK Natuurontwikkeling voor natuurontwikkeling in Letland. Daarnaast stelde FREE Nature een kudde van 27 koniks beschikbaar voor een nieuw natuurgebied in de bergen van Cantabrië (Spanje). De inkomsten uit levende verkoop van dieren bedroegen bruto €22.815. Na aftrek van alle kosten die aan export van dieren verbonden zijn rest er netto ongeveer €12.700.

Verkoop van goed en verantwoord vlees

De omzet van verkoop van vlees groeide in 2012 naar een totaal van €219.954 (2011: €174.579). De verwerkings- en verkoopkosten stegen nog sterker (2012: €103.439, 2011: €51.047). Het vlees van dieren uit de kuddes van FREE Nature is via drie kanalen vermarkt:

- Directe verkoop aan de slachterij: €29.908 (2011: €49.470)
- Verkoop verpakt en diepgevroren Wildernisvlees via internet en afhaalpunten: €136.982 (2011: €113.661)
- Verkoop vers vlees aan lokale consumenten op verkoopdagen Galloway Naardermeer: €53.065 (2011: €11.448)

Verkoop van verantwoord vlees is een belangrijke inkomstenbron voor FREE Nature, maar het vlees is en blijft een bijproduct van natuurlijke begrazing. In samenwerking met PwC en Allianz is het bedrijfsmodel van Wildernisvlees doorgelicht en zijn ontwikkelingsmogelijkheden onderzocht. Directe verkoop met zo min mogelijk tussenstappen houdt de keten transparant en levert de meeste netto opbrengst op. FREE Nature kan de consument precies vertellen waar het vlees vandaan komt, hoe het verwerkt is en hoe dieren hebben geleefd. De financiële marge is heel smal: een kleine stijging van de kosten doet winst omslaan in verlies. Geen reden om alle dieren aan de reguliere slacht te verkopen nu de inkooprijzen daar hoog zijn. Wel aanleiding om de lokale verkoop, waarbij de keten op zijn kortst is, verder te ontwikkelen en de verkoopprijs aan de consument geleidelijk mee te laten stijgen met de markt.

Kennis delen

Door jarenlange praktijkervaring is er bij FREE Nature kennis ontwikkeld die voor andere terreinbeheerders bruikbaar is. Door het geven van cursussen en adviezen deelt FREE Nature deze kennis.

De omzet voor cursussen groeide naar €36.385. In 2012 was de algemene vijfdaagse begrazingscursus goed bezocht met zo'n 25 deelnemers. Daarnaast verzorgde FREE Nature een cursus op maat voor 13 medewerkers van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten van diverse Waddeneilanden. Behalve een kennismaking met begrazing en duingebieden elders in Nederland bleek dit een goede gelegenheid om de ervaringen tussen de diverse eilanden uit te wisselen. In september maakte FREE Nature in opdracht van Natuurmonumenten een start met de opstelling van een praktisch begrazingsplan voor Schiermonnikoog. Om daadwerkelijk een start te maken met begrazing in dit Nationaal Park bracht FREE Nature diverse belanghebbenden bij elkaar om samen de wensen en mogelijkheden in beeld te brengen. Naar verwachting kunnen in 2013 de eerste grazers op het eiland verwacht worden.

FREE Nature ondersteunde ARK Natuurontwikkeling bij het ontwikkelen van natuurlijke begrazing in de Oostelijke Rodopen (Bulgarije), als onderdeel van het project 'Goud van Thracië'. Regelgeving en praktische begeleiding van begrazing op afstand kan alleen door een nauwe samenwerking met mensen ter plekke. Er is de geïnvesteerd in het opleiden en begeleiden van lokale toezichthouders.

Mensen laten zien wat we doen

In 2012 is het werk van FREE Nature actief uitgedragen. Een nieuwe website was eind 2011 gereed. In 2012 is er een Engelse versie van de website gemaakt. De website biedt met grote regelmaat nieuws uit het werkveld van FREE Nature. Via Facebook en Twitter weten steeds meer mensen de website te vinden. Nieuws van FREE Nature wordt ook gedeeld via Natuurbericht. Via een e-mail nieuwsbrief worden de klanten van Wildernisvlees betrokken gehouden.

Er is een flyer gemaakt die in het kort laat zien wat FREE Nature doet. Voor Wildernisvlees is ook een flyer ontwikkeld. Daarnaast is een meer uitgebreide folder gemaakt die antwoord geeft op vijftien veelgestelde vragen over natuurlijke begrazing. Deze folder voldoet duidelijk aan een behoefte.

Op vrijdag 15 juni ontving FREE Nature zo'n 70 gasten op Slot Loevestein. Een groot aantal opdrachtgevers en andere relaties maakte gebruik van onze uitnodiging voor een ontspannen kennismaking met elkaar en met het prachtige natuurgebied rond Loevestein. De Rode Geuzen en de Rivierrombout lieten zich aan de gasten zien.

Personele gegevens

Eind december 2012 waren 11 mensen (samen 8,075 fte) in dienst (in 2011 - 8,4 fte). Er zijn enkele wisselingen geweest. Naast deze medewerkers wordt een aantal freelancers ingehuurd voor het beheer van een aantal gebieden.

Samen met plezier goed werk leveren

FREE Nature bestaat niet alleen uit grote grazers, maar vooral ook uit mensen. De personele formatie bleef in 2012 min of meer gelijk. De organisatiekosten daalden van €463.092 (2011) naar €418.994 (2012). Door begroting en exploitatiecijfers uit te splitsen naar gebieden krijgen beheerders inzicht in het complete reilen en zeilen van 'hun' gebied: de dieren, de mensen en de financiën.

Vrijwilligers zijn heel belangrijk voor FREE Nature. Juist de vrijwilligers zien wat er speelt in en rond de gebieden en zij horen vaak als eerste als er problemen zijn. Op 29 juni zijn de vrijwilligers getraakteerd op een vaartocht over het Naardermeer en een barbecue. Ook werd twee keer de EHBO-training georganiseerd en namen nieuwe vrijwilligers deel aan de begrazingscursus.

De samenstelling van de Raad van Toezicht bleef ongewijzigd. De Raad vergaderde drie maal. In april hebben leden van de Raad van Toezicht, bestuur en medewerkers van FREE Nature samen besproken welke stappen nodig zijn voor de toekomst. Al leven we in tijden van snelle verandering, de toekomst zien we vol vertrouwen en goede zin tegemoet.

Overzicht medewerkers per 31-12-2012

Heel 2012 in dienst

Chris Braat (directeur), 0,8 fte

Linda Abbing (beheerder/voorlichter), 0,5 fte

Tanja de Bode (beheerder/voorlichter), 0,675 fte

Marc Büchner (medewerker marketing en logistiek wildernisvlees), 0,65 fte

Patrick van den Burg (beheerder/voorlichter), 0,95 fte

Jos Cornelissen (beheerder/voorlichter), 1,0 fte

Fokko Erhart (beheerder/voorlichter), 0,8 fte

Marijke van Rootselaar (administratief medewerker), 0,4 fte

Roeland Vermeulen (beheerder/voorlichter), 0,9 fte

Wilbert Verriet (toezichthouder), 1,0 fte

In dienst in 2012

Arjen Boerman (beheerder/voorlichter) per 1-3-2012, 0,4 fte

Zwolle 8 maart 2013

Chris Braat, directeur FREE Nature

FREE Nature door het jaar heen: een greep uit 2012

Januari – maart 2012 (Winter)	
Uiterwaarden Maas en Waal	Hoge waterstanden in Waal en Maas, kuddes op het droge brengen. In de Lobberdense Waard hielden dieren dank zij gebiedskennis van de toezichhouder droge hoeven zonder verplaatst te hoeven worden naar de hoogwatervluchtplaats
Drielandenpark Limburg, De Staart (Oud Beijerland), Geuzenbos Amsterdam	Overwinterende klapeksters profiteren van rijke voedselbron in gebieden met natuurlijke begrazing
De Rug aan de Maas bij Roosteren	Koniks door het ijs gezakt en met hulp van de brandweer weer op het droge gebracht
Loevestein, Munnikenland	Schaatsen op ijsbaan tussen de onverstoorbare Rode Geuzen
Landtong Rozenburg, Rijnmond	Veel houtsnippen overwinteren in het ruige natuurgebied
Geuzenbos Rotterdam	Met vrijwilligers open plekken kappen in dicht aangeplant bos. Variatie in structuur en microklimaat zorgt o.a. voor meer vlinders.
Sbor, Oostelijke Rodopen, Bulgarije	Koniks afkomstig uit de Gelderse Poort zijn goed hun eerste strenge winter doorgekomen
Beuningse Uiterwaarden	Langverwachte Bever geeft acte de presence
Kraansvlak Overveen	PWN vergroot leefgebied wisenten, gebied nu via pad openbaar toegankelijk voor publiek
Naardermeer	Eind maart komen de Galloways terug uit de wintergebieden in Drenthe, de Achterhoek, het Gooi en West Brabant
Erlecomse Waard, Gelderse Poort	Uit onderzoek van Rijn in Beeld blijkt dit gebied in 15 jaar tijd van gewoon grasland ontwikkeld te zijn tot soortenrijk stroomdalgrasland. Vooral door zand- en waterdynamiek, in combinatie met natuurlijke begrazing. Er komen nu soorten voor die uit het gebied van de grote rivieren waren verdwenen: Slanke mantelanjer, Smalle raai, Riempjes, Zandweegbree en Torenkruid.
April-juni (voorjaar)	
Geuzenbos Amsterdam	Opening verbinding tussen gebiedsdelen noord en zuid over de Wethouder van Essenweg
Diezemonding 's Hertogenbosch	Studenten van MBO Helicon maken kennis met het gebied en de diverse bewoners, zowel de mensen op de woonboten als de runderen en paarden in de ruigte.
Koedood, IJsselmonde	Nieuw natuurgebied langs riviertje de Koedood geopend als onderdeel van Klimaatbuffer
De Rug, Roosteren	27 koniks verhuizen naar nieuw leefgebied van de NABU in Ost Friesland
Loowaard	Territorium van de Grauwe gors, een in Nederland vrijwel uitgestorven broedvogel
Leeuwense Waard	Veel Brede ereprijs en andere bijzondere stroomdalplanten in bloei op het Kaliwaalduin
Grensmaas, Borgharen	Openingsexcursie nieuw natuurgebied met Galloways trekt bijna 100 belangstellenden
De Staart, Oud Beijerland	Konikhengsten krijgen gezelschap van enkele merries. Na een spectaculaire machtsstrijd is er een leider en is er rust in de kudde.

Juli – september (zomer)	
Loevestein, Munnikenland	Bijzondere insecten gezien in het begraasde natuurgebied: Wilgenwesplinder, Vuurlibel, Rivierrombout en Tijgerblauwtje
Geuzenbos Amsterdam	Mottenkruid, Zomerfijnstraal , Fraai duizendguldenkruid en Sierlijk vetmuur floreren onder invloed van de begrazing
Kuipersveer, Hoekse Waard	Twee bijzondere libellen, de Rivierrombout en de Zuidelijke Keizerlibel, trekken liefhebbers van libellen naar het gebied
Lobberdense Waard	Bestuurders en ambtenaren van Provincie Gelderland maken kennis met natuurlijke begrazing en Rode Geuzen
De Staart, Oud Beijerland	Insecten profiteren van begroeiing die dank zij de natuurlijke begrazing rijk aan structuur is. Gele weidemieren vestigen zich in het begrazingsgebied. Naast Gouden sprinkhaan en Zuidelijk spitskopje is voor het eerst de Greppelsprinkhaan gevonden.
Diezemonding, 's Hertogenbosch	Inrichtingsmaatregelen van de gemeente maken het gebied nog mooier: water, glooiende oevers en geen doorgaande weg meer
Bisonbaai, Gelderse Poort	Voor het eerst zijn de Koniks in de zomer in het gebied gebleven, andere jaren werden de dieren weg gehaald vanwege de vele badgasten. Mensen en dieren bleken goed samen te gaan.
Landtong Rozenburg	Na het broedseizoen veel trekvogels, waar onder ook de bijzondere Kwartelkoning
Gelderse Poort	Koniks verruilen hun vertrouwde uiterwaarden voor nieuwe uitdagingen in de uitgestrekte Letse natuur
Vechterweerd	De kudde Galloways is in 'western style' te paard de kraal in gedreven om alle oornummers op orde te brengen
Diezemonding, 's Hertogenbosch	Rode Geuzen op Vroege Vogels radio: ze eten Waterlelie en Gele plomp, mogelijk vanwege bijzondere stoffen in deze planten die ze op dat moment nodig hebben, dat wordt nog onderzocht
Oktober –december (herfst)	
Diverse gebieden	Zaden van de Grote klis weten handig gebruik te maken van grote grazers. Ook minder algemene soorten haken aan, zoals Veldhondstong. Publiek wil weten of de dieren daar geen last van hebben
Weerdbeemden, Kessel-Eik	Bevers knagen met gemak dikke populieren omver en maken zo nieuwe open plekken in het bos
Millingerwaard	Met 54 burchten en 9 territoria blijkt de dichtheid aan Bevers hier het hoogst van heel Nederland.
Distripark Eemhaven	Kalf van de Hooglanders dronk slecht en krijgt de fles van aanwonende.
Landtong Rozenburg	Tweede harem koniks aan kudde toegevoegd. Leidhengst moet harder werken en verliest zijn over(ge)wicht.
Broekpolder Vlaardingen	Opening natuurgebied De Ruigte door introductie van Schotse Hooglanders. Meer dan 100 belangstellenden.
Klompwaard Doornenburg	4 december: introductie van de eerste Rode Geuzen naast de aanwezige kudde koniks
Gelderse Poort	Koniks verruilen uiterwaarden voor Spaanse bergen
Uiterwaarden Waal en Maas	Opnieuw hoge waterstanden in de rivieren

BALANS PER 31 DECEMBER 2012 (Na resultaatverdeling)

	31 december 2012	31 december 2011
<u>ACTIVA</u>		
Materiële vaste activa:		
Inventaris/vervoermiddelen	14.995	20.694
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		
Wildernisvlees	15.174	33.926
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren/overige vorderingen/overlopende activa	55.921	73.263
Liquide middelen	228.838	163.333
TOTAAL	314.928	291.216

BALANS PER 31 DECEMBER 2012 (Na resultaatverdeling)

	31 december 2012	31 december 2011
<u>PASSIVA</u>		
EIGEN VERMOGEN		
Continuïteitsreserve	189.210	178.818
Overige Reserves		
Reserve calamiteiten	7.500	0
VREEMD VERMOGEN KORT		
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Crediteuren, overige schulden/overlopende passiva	104.552	95.847
Loonheffing/sociale lasten/omzetbelasting	13.666	16.551
TOTAAL	314.928	291.216

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2012

	<u>Werkelijk 2012</u>	<u>Begroot 2012</u>	<u>Werkelijk 2011</u>
<u>BATEN</u>			
Opbrengst (kudde)beheer	441.452	467.259	465.237
Opbrengst levende dieren	22.815	500	79.062
Opbrengst vlees	219.954	110.000	174.579
Opbrengst Cursussen	36.385	9.050	18.072
Opbrengst advisering	63.625	40.000	103.132
Totaal Opbrengsten (A)	784.231	626.809	840.082
<u>DIRECTE KOSTEN</u>			
Kosten (kudde)beheer	227.064	176.960	197.335
Kosten verkoop (Wildernis)vlees	103.439	48.950	51.047
Cursuskosten	15.260	5.500	6.723
Inhuur derden/advies	1.582	0	4.828
Totaal directe kosten (B)	347.345	231.410	259.933
Bruto resultaat (A - B)	436.886	395.399	580.149
ORGANISATIE KOSTEN (C)	405.642	416.524	451.950
Afschrijvingskosten (D)	13.352	7.297	11.142
Netto resultaat (A-B-C-D)	17.892	(28.422)	117.057
Voorstel resultaatbestemming;			
Reserve calamiteiten	7.500	0	0
Continuïteitsreserve	10.392	(28.422)	117.057
	17.892	(28.422)	117.057

ALGEMENE TOELICHTING

Op de stichting is van toepassing de wettelijke regeling betreffende de jaarverslaglegging voor organisaties zonder winststreven als bedoeld in Richtlijn 640 van de Raad van de Jaarverslaggeving.

De stichting is vennootschaps- en omzetbelasting plichtig voor advisering en voor de verkoop van wildernisvlees. Met de belastingdienst is in 2007 de afspraak gemaakt voor een voorlopige vrijstelling van aangifte van vennootschapsbelasting, met dien verstande dat na 5 jaar dit opnieuw bezien zou worden. In 2012 is dit nader onderzocht met de fiscalist. De uitkomst is dat over de afgelopen 5 jaar geen sprake is van een mogelijke aanslag vennootschapsbelasting. Hierover is een brief verzonden naar de belastingdienst.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Opbrengsten en kosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot ontvangsten en uitgaven in dat verslagjaar hebben geleid. Opbrengsten zijn verantwoord voor zover zij inbaar zijn, lasten en risico's, welke hun oorsprong hebben in het boekjaar, zodra zij voorzienbaar zijn.

Materiële Vaste Activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen gebaseerd op de geschatte levensduur en met inachtneming van eventuele restwaarden. Ten aanzien van de bij splitsing verkregen materiële vaste activa is de voorheen gevolgde afschrijvingsmethodiek voortgezet. In het boekjaar is er extra afgeschreven op de vervoersmiddelen. De restwaarde is verlaagd van 10% naar 5% van de aanschafwaarde.

De kuddes runderen, paarden en wisenten, die in het kader van de doelstelling van de stichting de (beheerde) natuurgebieden begrazen, worden niet geactiveerd.

Voorraad wildernisvlees

De voorraad wildernisvlees wordt gewaardeerd tegen 75% van de verkoopwaarde. In de 75% is rekening gehouden met de verkoopkosten en mogelijke incourantheid.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa hebben naar hun aard in de regel een looptijd van niet langer dan een jaar. Vorderingen op debiteuren en overige vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte waarderingcorrecties wegens vermoedelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Binnen het beschikbare eigen vermogen worden de directe middelen bestemd voor de uitvoering van specifieke projecten waarvoor (nog) geen externe financiering verkregen is. Daarnaast wordt een continuïteitsreserve opgebouwd. Deze continuïteitsreserve zal gedoteerd worden totdat het saldo is bereikt van 3/4 van de jaarlijkse personele- én vaste lasten.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben naar hun aard in de regel een looptijd van niet langer dan een jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET EXPLOITATIESALDO

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten, verminderd met de eventueel hierover geheven belastingen en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen, lasten. De direct aan de opbrengsten toe te rekenen kosten zijn als directe kosten verantwoord.

De kosten en lasten zijn bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De (buitengewone) baten en lasten, alsmede de rentebaten en rentelasten zijn verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Begroting

De begroting voor het verslagjaar kwam uit op een negatief resultaat van € 28.422. Deze is in de vergadering van de Raad van Toezicht d.d. 5-12-2011 goedgekeurd. Deze begroting is in dit verslag opgenomen.